

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3MCdo/12/2013
Identifikačné číslo spisu: 4411226267
Dátum vydania rozhodnutia: 20.03.2014
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2014:4411226267.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ Z. H., bývajúcej v H., 2/ Q. H., bývajúceho v J., proti žalovanej S. G., bývajúcej v M., o vypratanie nehnuteľností, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 6 C 272/2011, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo 16. júla 2012 č.k. 6 C 272/2011-40, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Nové Zámky zo 16. júla 2012 č.k. 6 C 272/2011-40 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom zo 16. júla 2012 č.k. 6 C 272/2011-40 zaviazal žalovanú v lehote 15 dní vypratať nehnuteľnosti, ktoré sú v podielovom spoluvlastníctve žalobcov 1/ a 2/, a to u každého z nich v pomere 1/2 k celku a ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností Správy katastra J. na LV č. XX kat. územia M. ako parcela registra „C“ č. XX - záhrada vo výmere XXXX m², parcela registra „C“ č. XX - zastavané plochy a nádvorcia vo výmere XXX m² a dom súpisné číslo XX postavený na parcele registra „C“ č. XX (ďalej len „nehnuteľnosti“); zároveň rozhodol o náhrade trov konania. V priebehu konania ustanovil žalovanej opatrovníka (§ 29 ods. 2 O.s.p.), lebo žalovaná sa v mieste trvalého pobytu nezdržuje, nepreberá zásielky súdu a pobyt tejto účastníčky sa nepodarilo zistiť. Pri rozhodovaní vo veci samej vychádzal z výsledkov dokazovania, ktorými mal preukázané, že žalovaná užíva nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, a preto žalobcovia sa dôvodne domáhajú ochrany svojho vlastníckeho práva podľa § 123 a § 126 Občianskeho zákonníka. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu žalovanej podal mimoriadne dovolanie, ktorým napadol uvedený rozsudok s odôvodnením, že žalovanej bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. K tejto procesnej vade došlo tým, že súd prvého stupňa ustanovil žalovanej opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O.s.p., i keď nebolo dostatočne preukázané splnenie zákonných podmienok, ktoré vyplývajú z tohto ustanovenia. Tým, že súd po takomto ustanovení opatrovníka už nekonal so žalovanou, znemožnil tejto účastníčke realizáciu jej procesných

práv. Ustanoveniu opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O.s.p. musí vždy predchádzať dôsledné prešetrenie toho, či sú splnené všetky podmienky pre daný procesný postup a okolnosť neznámeho pobytu účastníka konania sa musí hodnoverne preukázať. Takýto postup súdu prvého stupňa nedodrжал a k záveru o neznámom pobyte žalovanej dospel len základe skutočnosti, že táto neprevzala súdne zásielky, a to i napriek tomu, že z písomných prejavov žalobcov ako aj listu Y.F. (netere žalovanej) jednoznačne vyplýva, že žalovaná na adrese M.. XX býva, pričom na tejto adrese 5. decembra 2012 prevzala aj uznesenie súdu prvého stupňa č.k. 6 C 272/2011-10. Len z toho, že žalovaná na uvedenej adrese neprevzala ďalšie zásielky nebolo možné dospieť k záveru, že pobyt žalovanej nie je známy. Z týchto dôvodov generálny prokurátor žiadal, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil Okresnému súdu Nové Zámky na ďalšie konanie.

Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedli, že mimoriadne dovolanie nie je podané dôvodne, nakoľko žalovaná po prevzatí žaloby v danej veci (5. januára 2012) ignorovala súdne konanie, vedome odmietala preberať súdne zásielky, hoci sa v dome v M.. XX zdržiavala.

Žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.) na dovolacom súde v lehote jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Na výskyt procesných väd konania vymenovaných v § 237 O.s.p. a tiež tzv. iných procesných väd konania majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihliada najvyšší súd nielen v konaní o dovolaní (viď § 242 ods. 1 O.s.p.), ale aj v konaní o mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) z úradnej povinnosti bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené.

Generálny prokurátor vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v mimoriadnom dovolaní nenamietal a v konaní o mimoriadnom dovolaní ani nevyšli najavo.

Generálny prokurátor namietal, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd bez splnenia zákonných podmienok ustanovil žalovanej opatrovníka v zmysle § 29 ods. 2 O.s.p., so žalovanou ďalej nekonal a tak jej znemožnil realizáciu viacerých procesných práv, ktoré jej Občiansky súdny poriadok priznáva.

Postupom súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým účastníkovi nebolo umožnené buď zúčastniť sa konania alebo realizovať ďalšie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. V zmysle uvedeného za postup súdu vedúci k odňatiu možnosti konať pred súdom treba považovať aj postup súdu, ktorý sa prieči § 29 ods. 2 O.s.p. Ak súd v rozpore s týmto ustanovením a bez splnenia zákonných podmienok z neho vyplývajúcich ustanoví účastníkovi opatrovníka a v ďalšom priebehu konania už nekoná s účastníkom, ale len s jeho opatrovníkom, odníma tým tomuto účastníkovi možnosť pred súdom konať, lebo mu znemožňuje realizáciu jeho viacerých procesných práv, predovšetkým práva, aby jeho vec bola prerokovaná na súde v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

V danej veci postup súdu prvého stupňa, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia Okresného súdu Nové Zámky z 11. júna 2012 č.k. 6 C 272/2011-33 o ustanovení opatrovníka žalovanej, nebol v súlade s § 29 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia môže súd, pokiaľ neurobí iné opatrenia, ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať. Ustanoveniu opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O.s.p. musí vždy predchádzať dôsledné prešetrenie toho, či sú dané všetky podmienky pre daný procesný postup. Pritom povinnosť zistiť, či pobyt účastníka konania je skutočne neznámy, zaťažuje súd.

Z obsahu spisu vyplýva, že pobyt žalovanej nebol súdu neznámy po celý čas konania. Žalovaná napríklad 5. januára 2012 prevzala uznesenie súdu prvého stupňa z 30. decembra 2011 č.k. 6 C 272/2011-10, ktorým bola vyzvaná na vyjadrenie sa k žalobe. Ďalšia zásielka súdu obsahujúca predvolanie na súdne pojednávanie na deň 9. marca 2012 bola súdu vrátená ako neprevzatá v odbernej lehote (viď č.l. 15 spisu). Podľa písomného oznámenia žalobcov z 11. mája 2012 (č.l. 28 spisu) ako i príbuznej žalovanej netere Y.F. zo 4. júna 2012 (č.l. 32 spisu) žalovaná sa na adrese M.. XX zdržuje. Súd prvého stupňa napriek uvedenému označeným uznesením žalovanej ustanovil opatrovníka a v ďalšom priebehu konania už so žalovanou priamo nekonal. Skutočnosť, že žalovaná sa zdržovala a v súčasnosti aj naďalej zdržuje na adrese M.. XX, žalobcovia opakovane potvrdili aj vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu.

Za danej situácie procesný postup prvostupňového súdu, keď žalovanej ustanovil opatrovníka v zmysle § 29 ods. 2 O.s.p. nebol správny, lebo nebolo preukázané, že pobyt žalovanej nie je známy. Ustanovenie opatrovníka bez toho, aby boli splnené podmienky určené v § 29 ods. 2 O.s.p., a následné konanie súdu už len s ustanoveným opatrovníkom, viedlo k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom a realizovať jej patriace procesné práva účastníka konania (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Táto procesná vada je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Z vyššie uvedeného dôvodu najvyšší súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách prvostupňového a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.